

## I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

## ATZINUMI

## EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

**Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par ierosināto Eiropas Parlamenta un Padomes regulu par Eiropas statistiku (COM(2007) 625 galīgā redakcija)**

(2008/C 308/01)

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 286. pantu,

ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, un jo īpaši tās 8. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par individuālu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šo datu brīvu apriti,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 45/2001 (2000. gada 18. decembris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti un jo īpaši tās 41. pantu,

ņemot vērā lūgumu nākt klajā ar atzinumu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu, kas no Eiropas Komisijas ir saņemts 2007. gada 17. oktobrī,

IR PIEŅĒMIS ŠO ATZINUMU.

## I. IEVADS

**Konsultācija ar EDAU**

1. Komisija 2007. gada 17. oktobrī ir nosūtījusi Eiropas datu aizsardzības uzraudzītājam ierosināto Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par Eiropas statistiku (še turpmāk "ierosinātais tiesību akts"), lai konsultētos par to saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu. Tā kā

Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punkts ir jāpiemēro obligāti, EDAU ir gandarīts, ka konsultācija ir skaidri minēta ierosinātā tiesību akta preambulā.

2. EDAU 2007. gada 5. septembrī nāca klajā ar atzinumu par ierosināto Eiropas Parlamenta un Padomes regulu par Kopienas statistiku sabiedrības veselības aizsardzībā, kā arī veselības aizsardzību un drošību darbā (COM(2007) 46 galīgais variants) (še turpmāk "atzinums par veselības aizsardzības statistiku")<sup>(1)</sup>. Minētais ierosinātais tiesību akts bija stipri saistīts ar šo, daudz vispārīgāko ierosināto tiesību aktu, jo pirmais no tiem bija izstrādāts, par pamatu ņemot tādus tiesību aktus, kuros tagad izdara grozījumus. Tādējādi, kā uzsvērts veselības aizsardzības statistikai veltītā atzinuma 10. punktā, abas ierosmes ir cieši saistītas.

3. Pirms bija pieņemts Atzinums par veselības aizsardzības statistiku, EDAU un Eurostat pārstāvju sanāksmē izskanēja secinājums, ka "būtu kopīgi jāpārbauda Eurostat sistēmā ieviestie procesi, kā statistikas vajadzībām darboties ar individuāliem datiem, un varētu atklāties, ka ir jāveic iepriekšējās pārbaudes". Tika arī nolemts, ka "kopīgajā pārbaudē būtu jāizanalizē obligātais katrai apstrādes darbībai prasītais datu kopums, kā arī Eurostat veiktas apstrādes darbības". Abi elementi ir iekļauti minētā atzinuma secinājumos. EDAU tagad sadarbojas ar Eurostat dienestiem, lai veiktu minēto kopīgo pārbaudi<sup>(2)</sup>

<sup>(1)</sup> OVC 295, 7.12.2007., 1. lpp. Pieejams EDAU interneta vietnē.

<sup>(2)</sup> Iespējams kopīgās pārbaudes secinājums varētu būt atziņa, ka ir vajadzīga iepriekšēja individuālu apstrādes darbību pārbaude saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 27. pantu.

4. Turklāt EDAU 2007. gada 20. decembrī Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu (*LIBE*) komitejai komentēja ierosināto regulu par tautas skaitīšanu (*Population and Housing Censuses*)<sup>(3)</sup>. Kaut arī Eiropas Komisija nav oficiāli konsultējusies ar EDAU par ierosināto tiesību aktu, viņš uzsver, ka šajā sakarā datu aizsardzība ir ļoti svarīga. Viņš arī atkārtoti uzsvera, ka ir norūpējies par to, cik ļoti svarīgi ir pareizi noteikt tiesisko sistēmu, kādā apstrādā statistikas datus, un to, ka dažas definīcijas ir jāformulē skaidrāk.
5. Visbeidzot — EDAU kā 29. panta darba grupas loceklis aktīvi līdzdarbojās, gatavojot atzinumu par personas datu jēdzienu<sup>(4)</sup>, kurā ir analizēti arī daži ar statistikas datiem saistīti aspekti.

### Ierosinātais tiesību akts pats savā kontekstā

6. Saskaņā ar paskaidrojuma rakstu ierosinātā tiesību akta mērķis ir pārskatīt esošos juridiskās sistēmas pamatus, ar ko regulē statistikas vākšanu Eiropas mērogā, lai to pielāgotu pašreizējām realitātēm — un arī uzlabotu — lai tā tiktu galā ar nākotnē gaidāmām pārmaiņām un problēmām. Komisija uzskata, ka Eiropas statistika dod būtiski svarīgu ieguldījumu, lai izvērstu informācijas jaudas, kas ir vajadzīgas, lai uzturētu ES stratēģiskos mērķus, attiecīgo politiku un atbalsta instrumentus.
7. Komisija turklāt konstatē, ka izskan arī aicinājumi statistikas konfidencialitātes režīmā paredzēt kādu elastību, lai pieeja sīki izstrādātiem statistikas datiem būtu kontrolēta, un augsta līmeņa aizsardzība, kas ir vajadzīga konfidencialiem statistikas datiem, nebūtu apdraudēta. Būtiski svarīgi elementi šajā sakarā ir konfidencialu datu apmaiņa Eiropas Statistikas sistēmā (*European Statistical System — ESS*) un noteikumi, kā pētniecības vajadzībām piekļūt tādiem datiem, un tādēļ esošās juridiskās prasības ir jāmodernizē.
8. Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 285. pantā ir noteikts juridiskais pamats Kopienas mērogā veicamām statistikas darbībām. Šajā pantā ir izklāstītas Kopienas statistikas datu vākšanas prasības un, kā uzsvērts tā 2. punktā, ir prasīts nodrošināt “*atbilst[ību] taisnīguma, pareizības, objektivitātes, zinātniskas neatkarības, rentabilitātes un statistikas konfidencialitātes [standartiem]*”. Šajā priekšlikumā ir ierosināti vairāki esošā tiesiskā pamata grozījumi, piemēram, uzlabot statistikas vadību vai konsolidēt Eiropas Statistikas sistēmas darbības, kā arī ieviešot lielāku elastību pašreizējos noteikumos par statistikas konfidencialitāti, reizē saglabājot augsta līmeņa datu aizsardzību<sup>(5)</sup>.
9. Runājot par ierosinātā tiesību akta mērķiem, pirmkārt, ar to ir iecerēts vienkāršot spēkā esošos juridisko sistēmu statistikas vākšanai un izplatīšanai Eiropas līmenī, konkrēti, vienā instrumentā konsolidējot vairākus statistikas jomā pieņemtus Kopienas tiesību aktus. Esošā juridiskā sistēma, ko paredzēts atcelt, sastāv no šādiem tiesību aktiem —
- Padomes Regula (EK) Nr. 322/97 (1997. gada 17. februāris) par Kopienas statistiku<sup>(6)</sup>;
  - Padomes Regula (EEK, Euratom) Nr. 1588/90 (1990. gada 11. jūnijs) par tādas statistikas informācijas nosūtīšanu Eiropas Kopienų Statistikas birojam, uz kuru attiecas konfidencialitāte<sup>(7)</sup>;
  - Padomes Lēmums 89/382/EEK, Euratom (1989. gada 19. jūnijs), ar ko nodibina Eiropas Kopienų Statistikas programmu komiteju<sup>(8)</sup>.
10. Ar iecerēto tiesību aktu ir iecerēts uzturēt spēkā īstenošanas pasākumus, kas izklāstīti Komisijas Regulā (EK) Nr. 831/2002 (2002. gada 17. maijs), ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 322/97 par Kopienas statistiku attiecībā uz piekļuvi konfidencialiem datiem zinātniskos nolūkos<sup>(9)</sup>, un Komisijas Lēmumā 2004/452/EK (2004. gada 29. aprīlis), ar ko nosaka to struktūru sarakstu, kuru pētniekiem zinātniskiem nolūkiem atļauts piekļūt konfidencialiem datiem<sup>(10)</sup>.
11. Turklāt, tā kā ir svarīgi nodrošināt ciešu sadarbību un pietiekamu ESS un Eiropas Centrālo banku sistēmas (*European System of Central Banks — ESCB*) koordināciju, ierosinātā tiesību akta piemērošana neskar Padomes Regulu (EK) Nr. 2533/98 (1998. gada 23. novembris) par statistikas informācijas vākšanu, ko veic Eiropas Centrālā banka<sup>(11)</sup>. Tomēr, tā kā *Eurostat* sistēmā pašlaik pārskata visu datu apstrādi, gūtie rezultāti būtu attiecināmi arī uz stāvokli Eiropas Centrālajā bankā.
12. EDAU īpaši rūpīgi analizēs tos ierosinātā tiesību akta elementus, kas varētu ietekmēt personas datu aizsardzību.

### II. IEROSINĀTĀ TIESĪBU AKTA ANALĪZE

13. Apsvērumā Nr. 18 ir konstatēts, ka ir “*jānodrošina privātās un ģimenes tiesības un personas datu aizsardzība atbilstīgi Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. un 8. pantam*”.

<sup>(6)</sup> OV L 52, 22.2.1997., 1. lpp.

<sup>(7)</sup> OV L 151, 15.6.1990., 1. lpp.

<sup>(8)</sup> OV L 181, 28.6.1989., 47. lpp.

<sup>(9)</sup> OV L 133, 18.5.2002., 7. lpp.

<sup>(10)</sup> OV L 156, 30.4.2004., 1. lpp., labojumi izdarīti OV L 202, 7.6.2004., 1. lpp.

<sup>(11)</sup> OV L 318, 27.11.1998., 8. lpp. Skat. arī Eiropas Centrālās bankas atzinumu par ierosināto tiesību aktu.

<sup>(3)</sup> COM(2007) 69 galīgā redakcija.

<sup>(4)</sup> 29. panta datu aizsardzības darba grupa, Atzinums Nr. 4/2007 par personas datu jēdzienu, pieņemts 2007. gada 20. jūnijā (WP 136). Skat. jo īpaši 17. un 18. piemēru.

<sup>(5)</sup> Paskaidrojuma raksta 3. punkts.

14. Vēl vairāk, ierosinātā tiesību akta apsvērumā Nr. 19 ir norādīts, ka “šī regula (t.i., ierosinātais tiesību akts) nodrošina fizisku personu aizsardzību no personas datu apstrādes viedokļa un, ciktāl ir runa par Eiropas statistiku, precīzē noteikumus, kas ir ietverti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu datu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 45/2001 (2000. gada 18. decembris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti”.

15. EDAU ir gandarīts par to, ka šie abi apsvērumi apstiprina, ka datu aizsardzība ir svarīgs elements, un tas ir jāatceras, darbojoties ar statistikas datiem. Tomēr EDAU dotu priekšroku, ja 18. apsvērumā formulējums būtu pozitīvāks, līdzīgs 19. apsvērumā lietotajam, tālab grozot to šādi — “šī regula nodrošina tiesības ...”.

16. EDAU sveic arī “Eiropas pieeju statistikai”, kas ir izvēsta 12. un 13. apsvērumā. Tāda pieeja daļēji paredz noteikt, kuras iestādes vāc statistikas datus. Patiesībā, lai gan Eiropas statistikas pamatā parasti ir valstu dati, ko vākušas visu dalībvalstu statistikas iestādes, tos var vākt arī no nepublicētiem attiecīgu valstu avotiem, no izvēlumiem no attiecīgo valstu devuma un no Eiropas statistikas aptaujām vai saskaņotām koncepcijām vai metodēm. No datu aizsardzības viedokļa ir svarīgi noteikt, kuras iestādes pārziņā ir dati, kas ir izmantoti, vācot statistikas datus. Patiesi, tādām struktūrām ir pienākumi, ko attiecīgi uzliek datu apstrādātāja statuss saskaņā ar Direktīvu 95/46/EK, arī saistībā ar datu subjektiem dotām tiesībām uz informāciju, piekļuves un datu labošanas tiesībām, kā arī tiesībām zināt, kas ir datu saņēmējs (šajā gadījumā datu saņēmējs ir Eurostat), kad vien tādas tiesības ir piemērojamas.

### Datu aizsardzība un statistikas konfidencialitāte

17. Atzinumā par veselības aizsardzības statistiku EDAU analizēja konfidencialu datu jēdziena un personas datu jēdziena paralēles. Viņš secināja, ka statistikas konfidencialitāte un datu aizsardzība — kaut arī to formulējumi ir līdzīgi — ir divi dažādi jēdzieni <sup>(13)</sup>. EDAU uzsvēra iespējamību sajaukt abus jēdzienus un to, ka skaidri jāformulē datu aizsardzības un statistikas konfidencialitātes atšķirības.

18. Runājot par statistikas principiem, EDAU vēlas īpaši pievērsties ierosinātā tiesību akta 2. panta 1. punkta e) apakšpunktam, kurā ir definēts statistikas konfidencialitātes princips. Pirmkārt, EDAU saprot, ka, atšķirībā no Regulas (EK) Nr. 322/97, formulējums “statistikas vienības” ir aizstāts ar

formulējumu “statistikas datu subjekti”. Definīcija ir sīkāk definēta 3. panta 7. punktā.

19. EDAU nepiekrīt definīcijas maiņai tā paša iemesla dēļ, ko viņš ir uzsvēris atzinumā par veselības aizsardzības statistiku — ir skaidri jāsaprot attiecīgo jomu jēdzienu atšķirības. “Datu subjekta” jēdziens ir svarīgs Direktīvā 95/46/EK, definējot “personas datus”, un minētais jēdziens attiecas tikai uz fiziskām personām. Tomēr statistikas konfidencialitātes definīcija neattiecas tikai uz fiziskām personām, bet arī uz mājsaimniecībām, saimniecisku darbību veicējiem un citiem uzņēmumiem. Tālab EDAU uzskata, ka ierosinātajā tiesību aktā būtu jāpatur statistikas vienību jēdziens, jo šajā gadījumā gan fiziskas personas, gan mājsaimniecības, saimniecisku darbību veicēji un citi uzņēmumi ir aptverti, neradot sajukumu no datu aizsardzības tiesiskā pamata viedokļa.

### Statistikas vadība

20. EDAU sveic 5. panta formulējumu, kurā ir paredzēts dalībvalstu norīkotās iestādes publikot Komisijas (Eurostat) tīkla lapā. Dalībvalstu norīkoto iestāžu saraksta publikācija veicinās pārskatāmību, kādas iestādes ir kompetentas apgādāt Eurostat ar attiecīgiem datiem par statistikas vienībām.

### Statistikas kvalitāte

21. Ierosinātā tiesību akta 10. pants ir pilnībā veltīts tam, kādu statistikas datu kvalitāti gaida, tos vācot. Tajā ir uzskaitīti kvalitātes aspekti, kas ir jāievēro. Ierosinātajā tiesību aktā ir norādīts, ka, piemērojot nozares tiesību aktos minēto kvalitātes pārskatu kvalitātes aspektus, Komisija saskaņā ar tā paša ierosinātā tiesību akta 27. panta 2. punktā minēto normatīvo procedūru nosaka procedūras (modalities) (sic), struktūru un periodiskumu. EDAU vēlas uzsvērt, ka Regulas (EK) Nr. 45/2001 4. pantā ir definēti datu kvalitāti saistīti principi. EDAU ir pārliecināts, ka Eurostat vajadzētu ņemt vērā minētos principus, kad saskaņā ar ierosinātā tiesību akta 10. panta 3. punktu tā izvērtē, cik kvalitatīvi ir dati, ko dalībvalstis tai pārsūta. Tālab EDAU ierosina šādi grozīt otro 3. punkta teikumu — “Komisija (Eurostat) izvērtē nosūtīto datu kvalitāti, arī ņemot vērā datu aizsardzības prasības, un publicē pārskatus”.

22. Turklāt 10. panta 2. punktā ir paredzēts piemērot minētos kvalitātes aspektus datiem, uz ko attiecas nozares tiesību akti īpašās statistikas jomās. Ja tādas nozares tiesību aktus pieņemtu, 10. panta 2. punktā ir noteikts, ka nozares

<sup>(13)</sup> Skat. atzinuma 14.–17. punktu.

tiesību aktos paredzēto kvalitatīvo pārskatu procedūras (*modalities*), struktūru un periodiskumu definē Komisija. EDAU grib atgādināt, viņš gaida, ka ar viņu konsultēsies par nozares tiesību aktiem, ko Komisija varētu pieņemt par statistiku, lai analizētu tās saderību ar Regulu (EK) Nr. 45/2001.

### Eiropas statistikas datu izplatīšana

23. Runājot par izplatīšanu, EDAU ir vienprātis ar ierosinātā tiesību akta 18. pantā pausto domu, ka statistikas datus izplata, izplatot anonimizētus datus. Tomēr EDAU vēlas pievērst uzmanību vispārējam anonimizācijas jēdzienam.
24. Runājot par anonimitāti no datu aizsardzības viedokļa, vērā būtu jāņem personas datu jēdzienam veltītajā 29. panta darba grupas atzinumā dotā interpretācija<sup>(13)</sup>. Tajā, balstoties uz Direktīvu 95/46/EK, anonimizēti dati ir jebkāda informācija, kas attiecas uz kādu fizisku personu, ja attiecīgo personu nevar identificēt ne datu apstrādātājs, ne kāda cita persona, ņemot vērā visus līdzekļus, ko personas datu apstrādātājs vai kāda cita persona pamatoti varētu izmantot, lai identificētu attiecīgo personu. Anonimizēti dati ir anonīmi dati, kas iepriekš ir bijuši saistīti ar identificējamu personu, ko vairs nevar identificēt.
25. Atzinumā par veselības aizsardzības statistiku EDAU jau ir uzsvēris ka, lai arī no datu aizsardzības viedokļa anonīmu datu jēdziens attiecas uz datiem, ko vairs nevar identificēt no statistikas viedokļa, tie ir dati, ar ko nav iespējama tieša identifikācija. Tāda definīcija paredz, ka iespēja attiecīgos datus izmantot *netiešai* identifikācijai ļautu tos joprojām raksturot kā anonīmus no statistikas viedokļa, bet nebūt ne no datu aizsardzības viedokļa.
26. Tālab, lai izvairītos no abu interpretāciju sajaukšanas, EDAU gribētu ierosināt grozījumu ierosinātā tiesību akta 18. pantā — “Individuālus datus var izplatīt kā atklātībā izmantojamas datnes, kurās ir anonīmi ieraksti, kas ir sagatavoti tā, lai **ne tieši, ne netieši** nevarētu identificēt **statistikas vienību**, ņemot vērā visus piemērotos līdzekļus, ko loģiski varētu izmantot kāda trešā persona”. Tādam paskaidrojumam vajadzētu likvidēt visas neskaidrības runājot par datiem, ko varētu darīt atklātībā pieejamus.

<sup>(13)</sup> Skat. 4. zemsvītras piezīmi.

### Konfidencialu datu pārsūtīšana

27. Ierosinātā akta 20. pantā ir paredzēts noteikums par konfidencialu attiecīgu valstu iestāžu datu savstarpēju pārsūtīšanu un attiecīgu valstu iestāžu un Komisijas datu pārsūtīšanu, kā arī izklāstīti noteikumi par savstarpēju apmaiņu ar konfidencialiem ESS un ECBS statistikas vajadzībām izmantojamiem datiem. Ierosinātā tiesību akta 20. panta 1. punktā ir teikts, ka tāda pārsūtīšana ir vajadzīga Eiropas statistikas datu izstrādei, vākšanai vai izplatīšanai, tādējādi attaisnojot iecerēto pārsūtīšanu. EDAU uzskata, ka tāda savstarpēja Eurostat un attiecīgu valstu iestāžu, kā arī Eurostat un ECB datu pārsūtīšana atbilst vajadzības nosacījumiem, kas ir paredzēti Regulas (EK) Nr. 45/2001 7. un 8. pantā. Turklāt EDAU atbalsta teikumu 20. panta 1. punktā, kurā ir paredzēts, ka “jebkādai tālākai pārsūtīšanai ir vajadzīga atļauja no attiecīgās valsts iestādes, kas ir attiecīgos datus savākusi”. Turklāt atzinumā par ierosināto tiesību aktu ECB<sup>(14)</sup> ierosināja dažus grozījumus 20. pantā, lai atspoguļotu savas kompetences tiesisko pamatu, lai apstrādātu statistikas datus, kā arī, lai ESS un ECB statistikas vajadzībām savstarpēji apmainītos ar konfidencialiem datiem. EDAU piekrīt ECB ierosinātajiem grozījumiem izstrādātajā tiesību aktā.

### Piekļuve konfidencialiem datiem pētniecības vajadzībām

28. Kaut arī 22. pantā ir ieviesta iespēja dot piekļuvi a konfidencialiem datiem — ar dažiem nosacījumiem, ko vēl izstrādās — EDAU vēlas atgādināt, ka datu kompleksu pieejamību pētniekiem regulē Regula (EK) Nr. 831/2002, ko neatceļ ar ierosināto tiesību aktu (skat. ierosinātā tiesību akta 29. apsvērumu). Tālab, līdztekus saderībai ar Regulu (EK) Nr. 45/2001, īpašie noteikumi, kas ir fiksēti iepriekš minētajā Komisijas regulā, runājot par zinātnes vajadzībām dotu piekļuvi anonimizētiem mikrodatiem, būs jāņem vērā visās Komisijas noteiktās piekļuves procedūrās (*modalities*), noteikumos un priekšnosacījumos.

### III. SECINĀJUMI

29. EDAU sveic ierosināto European statistikas regulu. Regula nodrošinās stabilu un vienotu juridisku pamatu, lai Eiropas līmenī izvērstu, vāktu un izplatītu statistikas datus.
30. Tomēr EDAU gribētu uzsvērt šādus aspektus:
- EDAU gaida, ka ar viņu konsultēsies par nozares tiesību aktiem, ko Komisija varētu pieņemt par statistiku, lai īstenotu šo regulu, kad tā būs pieņemta.

<sup>(14)</sup> Skat. ECB Atzinumu (OV C 291, 5.12.2007., 1. lpp.) — priekšlikumi tiesību aktu izstrādei.

- 
- Būtu jāgroza 18. apsvēruma formulējums;
  - Būtu jāapsver, vai lietot ierosināto jēdzienu “statistikas datu subjekts”, lai izvairītos no sajaukšanas ar datu aizsardzības jēdzieniem;
  - Datu kvalitātes princips Komisijai būtu jāņem vērā, izvērtējot kvalitāti;
- Jēdziena “datu anonimizācija” divdomība būtu jāņem vērā datu izplatīšanas sakarā.

Briselē, 2008. gada 20. maijā

Peter HUSTINX

*Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs*

---